

ירושלים, כ"ח בסיוון תשפ"ב
27 ביוני, 2021

לכבוד:
מנהלי בתי הספר
מדריכים, רכזי מקצוע ומורים לספרדית
שלום רב,

חוזר מפמ"ר ספרדית לשנה"ל תשפ"ג

הנושאים בחוזר:

עמוד	נושא
2	דברי פתיחה
3	1. חידושי המזה"פ
3	1.1 מערכת גפ"ן
3	1.2 הכוורת על יסודי - סביבת למידה מקוונת
5	2. מידע על מבחן הבגרות
5	2.1 תלמידים אינטרנים
8	2.2 נבחנים בודדים, משנה ואקסטרנים
10	3. תיק תכניות לימודים לעובדי הוראה
11	4. ארגון הלמידה
12	5. פיתוח מקצועי-מערכת מצפן
13	6. אירועים צפויים
13	7. הצגות פדגוגיות לצמצום פערים

העתק:

ד"ר מירי שליסל	יו"ר המזכירות הפדגוגית
מר יובל אוליבסטון	סגן יו"ר המזכירות הפדגוגית ומנהל אגף א' לפיתוח פדגוגי
ד"ר ציונה לוי	מנהלת אגף א' שפות
גב' דסי בארי	מנהלת אגף א' לחינוך על יסודי
מר דויד גל	מנהל אגף בכיר בחינוך

דברי פתיחה

כבר כמה עשרות שנים שאנו מלמדים ספרדית במערכת החינוך בישראל. כיום הביקוש ללימוד ספרדית הוא רב בשל צרכים בינלאומיים ובשל האינטרס של התלמידים, של ההורים ושל מנהלי בתי"ס הרואים בספרדית הזדמנות להצליח במישורים שונים. לימוד ספרדית חושף את הלומד לתרבויות עשירות ומגוונות בעלות השפעה עולמית בכל התחומים.

לפניכם חוזר מפמ"ר תשפ"ג המפרט ומאחד את כלל ההנחיות הקיימות לשנת לימודים זו ואת העדכונים. כל המידע הרשמי מועבר ע"י הפיקוח על הוראת הספרדית באמצעות חוזרי מפמ"ר ומפורסם גם באתר הרשמי של הפיקוח, ורק הם המחייבים והעדכניים. באחריות המורה לעקוב אחר העדכונים באתר.

לימוד השפה הספרדית, נלמד בגישה התקשורתית, ונושאי הלימוד כוללים את כל מיומנויות השפה: קריאה, כתיבה, האזנה ודיבור, עם דגש על השפה הדבורה. זו שנה שלישית שתוכנית העבודה היא בדגש על העמקת והרחבת לימוד אוצר המילים, השנה נתנסה בשיטות ליישום לימוד אוצר המילים במצבים אותנטיים. חשוב גם לחשוף את התלמידים לטקסטים מסוגות שונות, דרך יישומים חדשניים. כמו כן יש להקדיש זמן לתכנים תרבותיים והיסטוריים.

אני מאחלת לכולכם ברכה והצלחה בעבודתכם בהערכה רבה

בברכת שנה פורייה

סאלי גולדפר צ'רניצקי
מדריכה מרכזת ארצית ספרדית

1. חידושי המזה"פ

1.1 מערכת גפ"ן

מערכת החינוך הישראלית מטמיעה בשנת הלימודים תשפ"ג את תכנית הגפ"ן – גמישות ניהולית פדגוגית. בית הספר, מקבל מעתה משאבים בסלים שונים לטובת העשייה החינוכית – לימודית בבית ספרו, ויכול להתאים את הדגשים, הצטיידות בית ספרית ואת התכניות אותם יפעיל, לאוכלוסיית התלמידים והמורים ולקהילה בהם הם פועלים.

אחד השינויים המרכזיים עבורנו הוא שינוי מתווה ההדרכה אליו היינו רגילים. ימי ההדרכה כפי שהתקיימו עד תשפ"ב, עוברים למתווה אחר, במסגרתו מנהל בית הספר רוכש את שעות ההדרכה המתאימה לבית ספרו בהתאם לשיקול דעתו והתעדוף שלו. שינוי משמעותי נוסף הוא העברתם של הקולות הקוראים מן המטה אל בחירת בתי הספר והרשויות מתוך תקציבם.

מדובר במהלך רחב מאד היוצא לדרך ומלווה באופן טבעי בהרבה מורכבויות, חששות וצורך בתקון והתאמה תוך כדי תנועה.

אנו נסייע בתהליכי ההוראה הלמידה והערכה אותם אתם מפעילים, תוך התאמה למסגרות החדשות. הפיתוח המקצועי וקהילות המורים ימשיכו לתת מענה פדגוגי למורים ולתמוך בהם. ביחד נבין את האתגרים וננסה למצוא להם פתרונות לשנה הקרובה בפרט, ולשנים הבאות בכלל.

1.2 הכוורת על יסודי - סביבת למידה מקוונת

לקראת השקת הרפורמה להתחדשות הלמידה במקצועות המח"ר, הוקמה עבור מורי העל יסודי חט"ב והתיכונים, פלטפורמת למידה לפיתוח מקצועי, מקוונת חדשנית, במנות קטנות ובהתאמה אישית.

בכוורת יחידות א-סינכרוניות מקוונות, מושקעות וידידותיות, של 3 שעות למידה עצמית בבית בכל זמן ומכל מקום, והמורה יכול לבחור לעצמו את התכנים שהוא חושב שיישעו לו באופן מקצועי, תוך צבירת גמול.

הפלטפורמה פתוחה עבור כלל עובדי ההוראה כבר עכשיו, ובהדרגה עולים בה יותר ויותר תכנים העוסקים בהענקת כלים למורים לעקרונות פדגוגיים, תפיסות חינוכיות ומיומנויות כמו: לומד עצמאי,

למידה בינתחומית ורב תחומית, חשיבה וחקר, רעיונות גדולים, SEL בתחומי הדעת, מיומנויות כתיבה, המורה כמנחה, מיומנויות 2030 ועוד.

למורי המח"ר, לצד כלים בנושאים כלליים, יעלו יחידות קטנות של 3 שעות דיסיפלינריות שיכולות להעשיר את המורים ולסייע באתגרים, בהשראה ובעוד.

בנוסף במשושה המכונה "כאן מתחילים" יחידות מקוונות ללמידה עצמית המסבירות והמבהירות את הרפורמה בצורה מאירת עיניים ומדוייקת. ניתן ללמוד באמצעות הכוורת באחד מ4 ערוצים.

א. **הערוץ הגמיש** - המורה בוחר יחידות לפי צרכיו, רצונו ורצונותיו, בליווי מנטור המסייע למורה בדרכו, ומהווה כתובת אנושית לתמיכה, ועידוד. מסלול זה כבר פתוח ללמידה החל מתחילת יולי!

ב. **הערוץ המשולב** - מסלול המשלב בין יחידות ותכנים הנלמדים במסגרות אחרות (השתלמויות בית ספריות | פסגות | מפמרים | אחר) ויחידות מתאימות בכוורת, או יחידות לבחירת המורה בכוורת. ניתן יהיה לשלב יחידות כוורת בהשתלמויות בית ספריות. המסלולים המשולבים יתחילו לפעול בשנת הלימודים הבאה.

ג. **הערוץ הממוקד** - השתלמויות מקוונות מונחות של 30 שעות, לפי נושא/מסלול או תוכן מוגדר. מידע בנושא הערוצים הממוקדים בתחום הדעת ניתן לקבל מהמפמ"ר וצוות המדריכים.

ד. **למידה עצמית, ללא גמול** - פתוחה תמיד לכל מורה, 365 ימים בשנה 24/7.

מוזמנים להיכנס ולהתרשם מהפלטפורמה והעושר שמתחיל להיווצר ועוד ילך ויגדל, וחוויות למידה חדשנית ומהנה.

2. לסרטון הסבר [לחצו כאן](#)
3. להתרשמות מהסביבה [לחצו כאן](#)
4. להרשמה למסלול הגמיש במסטר קיץ [לחצו כאן](#)

2. מידע על בחינות הבגרות

2.1 תלמידים אינטרניים

2.1.1 בגרות חיצוני בע"פ - 60% ברמת 5 יחידות.

סמל שאלון 579385

מטרות הבחינה

התלמידים נבחנים בידע ותוכן ברמה של 5 יח"ל אשר מקבילה לרמת B2/B1MCER שרכשו בבית הספר באופן ספירלי רב-שנתי.

המועמדים נבחנים בארבע המיומנויות הבאות

1. הבנת הנקרא/הבנת הנקרא-נצפה .

2. הבנת הנשמע .

3. הבעה בעל פה

4. הבעה בכתב .

החל משנת תשע"ו, מבנה בחינת הבגרות השתנה ומתקיימת בחינה חיצונית אחת אשר מהווה 60% מהציון.

הבחינה החיצונית נערך בעל פה , במשך 40 דקות לתלמיד, התוצאות נרשמות ב**מחונן** ע"י הבוחן שכולל:

חלק א' – הבנת הנקרא (10 דקות)

הקראה של טקסט בנושאים שנלמדו (ספרות, עיתונות, אקלים, תיירות, תרבות הפנאי, קולינריה, ועוד).

קטע הטקסט הוא בלתי מוכר (Unseen).

אורך הטקסט 150-200 מילים ברמת חמש יח"ל.

יכנו 10-15 טקסטים שונים מהם יבחר הבוחן טקסט אחד לכל נבחן.

הועלו הצעות לטקסטים מגוונים: טקסט שבו חסרות מילים וצריך להתאים מילים מתוך בנק מילים; סיפור ואחריו משפטי נכון-לא נכון (שעל הנבחן להקריא ולענות); תקצירי סרטים שצריך להתאים להם את שמות הסרטים; מודעות דרושים באינטרנט (צריך להתאים בין המודעה למחפש ה"שירות").

שלוש שאלות על הטקסט

סה"כ ניקוד על חלק זה 30%

חלק ב' – טקסטים ספרותיים (6 דקות)

מבוסס על תמונה, התלמיד מדבר על אחד מהטקסטים הספרותיים שלמד במגמה, הוא צריך לציין:

שם היצירה, מכותב, פרטים על העיר איפה המכותב נולד, מסר והערכים של הטקסט, ודאה אישית סה"כ ניקוד על חלק זה 20%

חלק ג' – דקדוק ומענה בכתה (5 דקות)

חלק זה יכלול קריאת טקסט קצר וכתובת תגובה ל: הודעת , SMS, mail-e, בלוג או כד -' בהערכה יש להתייחס להבנת הנקרא, לשטף הכתיבה, לשימוש באוצר מילים מתאים ונכון, ולתוכן התגובה.

סה"כ ניקוד על חלק זה 15%

חלק ד': הצגה עצמית (3 דקות)

10% מהציון הכולל

דו שיח חופשי - דגש על שטף דיבור, שימוש באוצר מילים, הגייה, מבנה משפט ועוד.

סה"כ ניקוד על חלק זה 10%

חלק ה': הצגת הפרויקט (6 דקות)

עבודה שהוכנה לאורך תהליך הלמידה: (עבודה על נושאים מגוונים, כגון: הסביבה בה אני חי, מסעות, מנהגים ומסורות, רב תרבותיות, תרבות הפנאי, השתתפות פעילה בפרויקטים ייחודיים של המגמה (תחרויות כתיבה, בתי ספר תאומים, ועוד)

סה"כ ניקוד על חלק זה 25%

תנאי קדם לחלק זה: דו"ח פרויקט חתום על ידי המורה המתעד את התקדמות התלמיד במהלך תהליך הלימודים בכיתה י"א ו - י"ב פרזנטציה של הפרויקט; (הערכה על פי מחוון שיימסר מהפיקוח למורה)

2.1.2 הערכה הבית ספרית – 40%

סמל שאלון 579283

ההערכה הבית ספרית מהווה 40% מהציון ומורכב מפרויקט, מבחנים וכדומה.

המלצות למורים ולמנהלי בתי הספר

* התלמידים ילמדו את השפה בגישה התקשורתית. הגישה התקשורתית שמה דגש בראש ובראשונה על תקשורת והעברת מסרים. לפי גישה זו, מבנה השפה אינו הנושא העיקרי של השיעור, אלא נלמד לצרכים תקשורתיים.

* במהלך הלימוד יפותחו ארבע מיומנויות השפה: הבנת הנשמע, הבעה בעל פה, קריאה והבנת הנקרא/ הבנת הנקרא-נצפה, והבעה בכתב, אך הדגש יושם על דיבור, האזנה וקריאה, וזאת כדי לשפר את היכולות התקשורתיות בשפה.

* נושאי הלימוד יתבססו על התכנים שנלמדו בכיתה על פי ההנחיות המפורטות בתכנית הלימודים.

* הכלים המומלצים להערכת תהליך למידת תחום התוכן, הכולל תרבות, ספרות, שפה ועוד, תוך כדי שימוש בכלים מתוקשבים להלן:

- מבחן באישור מפמ"ר במחצית השנייה של כיתה י"ב : צוותי מורים ירכיבו מבחנים באישור מפמ"ר כחלק מההערכה הפנימית. מבחנים אלו יעברו לאישור המפמ"ר לפני הבחנות התלמידים.

- הכתבות, בחנים ומבחנים

- מטלות ביצוע/משימות אותנטיות ורלוונטיות

- תלקיט (פורטפוליו) כתוב או דיגיטלי

- עבודת חקר/מיזם/פרויקט

2.2. נבחנים בודדים, משנה ואקסטרנים

תלמידים בודדים ותלמידי משנה אינם נדרשים להירשם דרך הפיקוח אלא דרך רכזי הבגרויות בבתי הספר בלבד

. הרישום יעשה במערכת הבית ספרית ללא הגשת ציון מגן.

2.2.1 3 יחידות לימוד-60%

- סמל שאלון 579382

- משך הבחינה שלוש שעות

- חומר עזר מותר בשימוש: מילון עברי-ספרדי, ספרדי-עברי מילון אלקטרוני (לזכאים)

- תלמידים יקבלו העתק של שירים מתוך רשימת היצירות שנלמדו, ע"י הבוחן
- הנחיות ומבחן משנת הלימודים החולפת נמצאים באתר.

2.2.1.1 שאלות בבגרות

שאלות עמ"ר

הטמעת פריטי בחינות מקדמי חשיבה ושאלות העמ"ר ערך, מעורבות, רלוונטיות בבחינות החיצוניות. החל משנת הלימודים תשע"ז, ברוב בחינות הבגרות היו שאלות שהן שאלות חשיבה מסדר גבוה הנוגעות לחיי הלומדים או עוסקות בערכים מתוך תכנית הלימודים של תחום הדעת, בהיקף של עד 5 נקודות. בבחינת הבגרות בהן קיימות שאלות מסוג זה – הורחב היקפן באופן מדוד תוך דיאלוג עם המורים. דג' לשאלות אלו בשאלון 579382:

א- בחר שתי תמונות ותאר בהרחבה כיצד כל אחת מהן מתקשרת ליצירה ספרותית שלמדת.

ב- פרט בהרחבה מהו המסר של כל אחת מהיצירות אליהן התייחסת בסעיף הקודם.

ראה פרסום [מבחני בגרות](#) באתר המקצוע

שאלות עם יצירת משולבת

כתיבה משולבת המאפשרת לתלמיד להבין טקסטים ספרותיים ולהביע בכתב את השילוב ביניהם באמצעות יצירה חדשה כגון: דו שיח בין שתי דמויות מיצירות שונות, חיבור בין תפאורות שונות המהווה למידה משמעותית וחוויתית לתלמיד.

• 2.2.2 יחידות לימוד 40%

- **סמל שאלון 579282**
- משך הבחינה שעתיים וחצי.
- אין חומר עזר
- הנחיות ומבחן משנת הלימודים החולפת נמצאים באתר.

- על ביה"ס לצלם את הבחינה עבור הנבחנים + חומר עזר מותר בשימוש .
- החל מהשנה, על התלמיד לענות על השאלון.
- הבחינה תימסר לנבחנים עם שעת התחלת הבחינה

3 תיק תכניות לימודים לעובדי הוראה

[תיק תכניות לימודים לעובדי הוראה](#) הוא כלי מקוון חשוב ומשמעותי ללמידה.

התיק מציג את כלל תכניות הלימודים בכל תחומי הדעת, בכל שכבות גיל ובכל המגזרים. הוא מאפשר לתכנן את התהליך הלימודי והחינוכי ביעילות מרבית תוך כדי יצירת קשרים בין ידע, מיומנויות וערכים. תיק תכניות לימודים כולל את:

1. הידע הנדרש על פי תוכנית הלימודים.
2. המיומנויות המרכזיות בכל תחום דעת (קוגניטיביות, תוך אישיות ובין אישיות).
3. הערכים המרכזיים בתחומי הדעת השונים. בנוסף, התיק כולל מגוון חומרי למידה, יחידות הוראה, סרטונים וכלי הערכה ומעודד ליזום, ליצור ולגוון את אופני הלמידה תוך כדי שימוש בכלים עכשוויים ברוח הלמידה המשמעותית. התיק מהווה חלק ממהלך אסטרטגי לאומי רחב היקף, אשר נועד להתאים את הלמידה לאתגרי המאה ה-21.

4 ארגון הלמידה

בחט"ב הביניים לימודי הספרדית הן בחירה בנוסף לשפות החובה. מסגרת הזמן המומלצת ללימוד השפה הספרדית ע"פ שכבת גיל היא כדלקמן:

חטיבת הביניים

מס' שעות הלימוד המומלץ	כיתה
3-2 ש"ש	ז
3-2 ש"ש	ח
3-2 ש"ש	ט

תיכון

מס' שעות הלימוד המומלץ	כיתה
15 ש"ש ל 5 יחידות	י-יא-יב

5. פיתוח מקצועי-מערכת מצפן

לאחר שילובם של המורים בהוראת תחום הדעת, יש חשיבות רבה להשתתפותם בקביעות בתהליכי פיתוח מקצועי בספרדית כדי להתעדכן בהדגשים ובחידושים של הוראת ולמידת המקצוע בכלל העולם ובישראל בפרט. במהלך כל שנת לימודים מתקיימות מגוון השתלמויות ארציות, ובהן השתלמויות מקוונות למורים בתחילת דרכם ולמורים ותיקים, השתלמויות להטמעת אמצעים דיגיטליים בהוראה בבתי הספר ועוד. השנה נשים דגש על דיבור בפני קהל וכלים להוראת ספרדית.

בשנת הלימודים תשפ"ג, תיפתח מערכת מצפן, מערכת חדשה לניהול הפיתוח המקצועי. המערכת מחוברת למערכות ניהול ידע של המשרד ותאפשר תכנון וניהול תהליכי הפיתוח המקצועי מבוססי נתונים ומותאמים לצרכי בית הספר כארגון ועובד ההוראה כפרט.

ההרשמה של כל מורה לתהליכי הפיתוח המקצועי תהיה דרך פורטל עובדי הוראה במרחב פיתוח מקצועי והדרכה. עובד ההוראה ייכנס באמצעות ההזדהות אחידה, ויוצע לו מגוון אפשרויות הלמידה המותאמות לצרכיו, בהתאם למקצוע ההוראה, התפקיד והשיוך המוסדי.

פירוט ההשתלמויות ועדכון הפרטים מתפרסמים באתר המקצוע.

6. אירועים צפויים

- השנה, התלמידים הלומדים את המקצוע ובתי הספר שבהם קיימים לימודים בספרדית מארגנים אירוע מרגש ומרתק מאפשר להציג את הקדמתם בלימוד השפה. באירוע נוכחים נציגים משגרירויות של מדינות אמל"ט, הקריביים וממלכת ספרד בישראל הנותנים לנו את הכבוד לארח אותם ולחזק את קשרי התרבות שהספרדית היא חלק בלתי נפרד מהן. השנה הטקס יתקיים בתיכון שש שנתי יצחק שמיר, פתח תקווה.
- כמו בשנה שעברה, נמשיך עם תרומת ספרים בספרדית מטעם שגרירות גואטמלה בארץ בבתי ספר שמלמדים ספרדית.
- נתחיל פרויקט למדריכי סיורים בספרדית במוזאון של המכביה החדש.

---

7. הצעות פדגוגיות לצמצום פערים

- עבודה פרטנית
- עבודה בקבוצות ובזוגות
- תכניות ופרויקטים דיפרנציאליים
- ימי תגבור
- שימוש ביישומן "קאפי" לשיפור בהבנת הנקרא.